

7 Νοεμβρίου 2025

Η ιστορία του αρχάγγελου Ραφαήλ και του Τοβία [από το βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης Τωβίτ] (μέρος 1ο)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Ο αρχάγγελος Ραφαήλ αφήνοντας την οικογένεια του Τοβία. Έργο του Ρέμπραντ (1637)

Βιβλίον περιέχον την ιστορίαν του Τωβίτ, υιού του Τωβιήλ, υιού του Ανανιήλ, υιού του Αδουήλ, υιού του Γαβαήλ, από την γενεάν του Ασιήλ και από την φυλήν του Νεφθαλίμ.

Αυτός ηχμαλωτίσθη κατά τας ημέρας του Ενεμεσσάρου, βασιλέως των Ασσυρίων. Κατήγετο από την πόλιν Θίσβην, η οποία ευρίσκεται δεξιὰ της Καδης, της φυλής του Νεφθαλίμ εις την Γαλιλαίαν επάνω από την Ασήρ.- Εγώ ο ΤΩΒΙΤ όλας τας ημέρας της ζωής μου επορευόμην του Κυρίου τας οδούς της αληθείας και της

δικαιοσύνης.

Εκανα πολλές ελεημοσύνας στους ομογενείς μου και εις όλον το έθνος μου, που είχαν οδηγηθή μαζί μου αιχμάλωτοι εις την χώραν των Ασσυρίων εις την πρωτεύουσάν των, την Νινευή.

Οταν νεώτερος ακόμη ευρισκόμεν εις την χώραν μου, εις την γην του Ισραήλ, όλη η φυλή του Νεφθαλίμ, φυλή του πατρός μου, είχαν απομακρυνθή από τον ναόν και από την πόλιν των Ιεροσολύμων, η οποία αυτή μόνη είχεν εκλογή από όλας τας φυλάς του Ισραήλ, δια να προσφέρουν εκεί θυσίας όλαι αι φυλαί. Εκεί είχεν αγιασθή και καθιερωθή ο ναός, όπου κατεσκήνωσεν ο Υψιστος• και είχεν οικοδομηθή, δια να χρησιμεύση ως ναός του εις όλους τους αιώνας.

Όλαι όμως οι φυλαί, που είχαν αποστατήσσει πλέον από τον Θεόν, προσέφεραν θυσίας στον Βαάλ στο άγαλμα της δαμάλεως. Μεταξύ δε αυτών των φυλών, που απεστάτησαν, ήτο και η φυλή Νεφθαλίμ, του πατρός μου.

Εγώ μόνος επήγαινα εις τα Ιεροσόλυμα πολλές φορές κατά τας εορτάς, όπως είναι γραμμένον στον νόμον του Μωϋσέως, αιώνιον πρόσταγμα δι' όλους τους Ισραηλίτας. Επήγαινα εκεί και έφερα μαζί μου τα πρωτογεννήματα, τα δέκατα από τα προϊόντα μου και τα πρώτα ποκάρια από το κούρευμα των προβάτων μου.

Τα έδιδα στους ιερείς, τους απογόνους του Ααρών, δια να προσφερθούν ως θυσία στο θυσιαστήριον, όπου προσεφέροντο αι θυσίαι όλων των προϊόντων. Και την μεν πρώτην δεκάτην από τα προϊόντα μου παρέδιδα στους Λευίτας, οι οποίοι υπηρετούσαν στον ναόν της Ιερουσαλήμ. Την δευτέραν δεκάτην επωλούσα και επορευόμουν ανά την Ιερουσαλήμ και διέθετα το αντίτιμον αυτής δια τους πτωχούς, σύμφωνα με τον νόμον του Θεού.

Αλλά και τρίτην δεκάτην έδιδα εις εκείνους που έπρεπε, σύμφωνα με την εντολήν της Δεββώρας, της μητρός του πατρός μου. Ευρισκόμεν δε εγώ υπό την καθοδήγησίν της, διότι έμεινα ορφανός από πατέρα.

Οταν έγινα ανήρ, επήρα ως σύζυγον την Αννα, η οποία κατήγετο από την φυλήν μας. Εγέννησα δε εξ αυτής τον Τωβίαν.

Οταν ηχμαλωτίσθημεν και ωδηγήθημεν δούλοι εις την Νινευή, όλοι οι συγγενείς μου και οι άλλοι της αυτής φυλής έτρωγαν από τας τροφάς των ειδωλολατρικών εθνών.

Εγώ όμως συνεκράτησα τον εαυτόν μου, ώστε να μη φάγω από αυτές, διότι είχα πάντοτε εις την μνήμην μου, με όλην μου την ψυχήν, τον Θεόν μου.

Δια τούτο ο Υψιστος ηυδόκησεν, ώστε να εύρω και να έχω χάριν και ευμένειαν ενώπιον του Ενεμεσσάρου. Εγίνα προμηθευτής της βασιλικής αυλής.

Μετέβην δε κάποτε εις την Μηδίαν και κατέθεσα στον Γαβαήλον, τον συγγενή του Γαβρία, ο οποίος έμενεν εις Ραγους της Μηδίας, δέκα αργυρά τάλαντα.

Οταν απέθανεν ο Ενεμεσσάρ, έγινεν αντ' αυτού βασιλεύς ο υιός του ο Σενναχηρίμ. Η στάσις του όμως απέναντι των Ισραηλιτών δεν ήτο πλέον αγαθή, δια τούτο και εγώ δεν ημπόρεσα πλέον να μεταβώ εις την Μηδίαν.

Κατά την εποχήν του Ενεμεσσάρου έκαμνα πολλές ελεημοσύνας στους αδελφούς μου, τους συμπατριώτας μου.

Εδιδα τρόφιμα στους πεινώντας και ενδύματα στους γυμνούς. Εάν εύρισκα κανένα από το ισραηλιτικόν γένος νεκρόν, ριγμένον πίσω από το τείχος της Νινευή, τον έθαπτον.

Και όσους ακόμη ο βασιλεύς Σενναχηρίμ εφόνευε, όταν έφυγε εντροπιασμένος χωρίς στρατόν, και επέστρεψεν ωργισμένος από την Ιουδαίαν, εγώ τους έθαπτον κρυφίως. Ο βασιλεύς αυτός είχεν επιστρέψει από την Ιουδαίαν με μεγάλον θυμόν και πολλούς Ιουδαίους εθανάτωσε. Ετσι δε τα σώματα των φονευομένων ανεζητήθησαν από τον βασιλέα, αλλά δεν ευρέθησαν.

Ενας όμως από τους κατοίκους της Νινευή με εφανέρωσε στον βασιλέα ότι εγώ έθαπτα τους νεκρούς. Δια τούτο εγώ εκρύβην. Οταν δε έμαθα ότι με ανεζήτουν, δια να με θανατώσουν, φοβηθείς ανεχώρησα από την Νινευή.

Τοτε ελεηλατήθησαν όλα τα υπάρχοντά μου και δεν μου έμεινε τίποτε άλλο πλην της Αννης της συζύγου μου και του Τωβίου του υιού μου.

Δεν επέρασαν όμως παρά πενήντηκοντα ημέραι και οι δύο υιοί του βασιλέως εφόνευσαν τον πατέρα των και έφυγαν εις τα όρη Αραράθ. Αντί δε αυτού εβασίλευσεν ο υιός του ο Σαχερδονός. Αυτός εγκατέστησε τον Αχιάχαρον, υιόν του αδελφού μου Αναήλ, εις όλην την διαχείρισιν των οικονομικών της βασιλείας του και εις γενικήν διοίκησιν.

Αυτός, ο Αχιάχαρος, έκαμε διάβημα προς τον βασιλέα περί εμού και επέστρεψα εις την Νινευή. Ο Αχιάχαρος ήτο οينوχός του βασιλέως, έφερεν στο χέρι του το επίσημον δακτυλίδι, ήτο γενικός διοικητής και γενικός διαχειριστής. Τον

εγκατέστησε δε ο Σαχερδονός εις τας θέσεις αυτάς ως δεύτερον μετά τον εαυτόν του. Ο Αχιάχαρος λοιπόν αυτός ήτο ανεψιός μου.

Οταν επανήλθα στο σπίτι μου, μου απεδόθη η σύζυγός μου η Άννα και ο υιός μου ο Τωβίας. Κατά την εορτήν της Πεντηκοστής, εορτήν που γίνεται επτά εβδομάδας μετά το Πασχα, παρεκαθήσαμεν εις ένα πλούσιον γεύμα. Ανεκλίθην εις την χαμηλήν κλίνην, δια να φάγω.

Παρατήρησα όμως ότι ήσαν πολλά τα παρατεθέντα φαγητά και είπα στο παιδί μου• Πηγαίνε έξω και φέρε εδώ όποιον πτωχόν θα εύρης εκ των αδελφών μας των Ισραηλιτών, ο οποίος μένει πιστός στον Κυριον. Ιδού εγώ σε περιμένω.

Ο υιός μου επέστρεψε και είπε• “Πατερ, υπάρχει ένας από το γένος μας, στραγγαλισμένος όμως και ριγμένος εις την αγοράν”.

Εγώ πριν αρχίσω να δοκιμάζω το φαγητόν μου, ανεπήδησα από την θέσιν μου, επήγα, τον επήρα, τον έβαλα σε κάποιο οίκημα, έως ότου εβασίλεψεν ο ήλιος.

Επέστρεψα στο σπίτι, επλύθηκα και έτρωγα το φαγητόν μου λυπημένος.

Τότε ενεθυμήθην την προφητείαν του Αμώς, ο οποίος είχεν είπει “αι εορταί σας θα μεταστραφούν εις πένθος και ότι όλαι αι ευφροσύναι σας θα μεταβληθούν εις θρήνον”.

Εκλαυσα τότε. Οταν δε εβασίλευσεν ο ήλιος, επήγα, ήνοιξα τάφον και έθαψα εκείνον.

Οι γύρω μου άνθρωποι με ενέπαιζον και έλεγαν μεταξύ των• “Παλιν δεν φοβείται, μήπως φονευθή δια το έργον αυτό που κάνει. Δια το ίδιον έργον άλλοτε εδραπέτευσε, δια να αποφύγη την καταδίκην. Και ιδού, πάλιν θάπτει τους νεκρούς”.

Κατά την νύκτα αυτήν, αφού έθαψα εκείνον, επέστρεψα στο σπίτι μου. Επειδή όμως ήμουν, σύμφωνα με τον νόμον του Μωυσέως, ακάθατος, δεν εισήλθον στον οίκον μου, αλλά εκοιμήθην πλησίον του τοίχου της αυλής. Το πρόσωπόν μου το είχα ακάλυπτον.

Δεν εγνώριζα δε ότι στον τοίχον εκείνον υπήρχον στρουθία. Και την στιγμήν που είχα ανοίξει τα μάτια μου, τα στρουθία αφήκαν να πέση θερμή η ακαθαρσία των επάνω στους οφθαλμούς μου. Και οι οφθαλμοί μου έπαθαν λευκώματα. Επήγα στους ιατρούς, αλλά ματαίως. Τιποτε δεν με ωφέλησαν. Κατά το διάστημα της τυφλώσεώς μου με διέτρεφεν ο Αχιάχαρος, έως ότου μετέβην εις την Ελυμαΐδα.

Η σύζυγός μου η Άννα ησυχολείτο με γυναικείας εργασίας.

Εστελλε δε και επωλούσε τα προϊόντα της εργασίας της στους εμπόρους. Εκείνοι δε της έδιδαν το αντίτιμον της εργασίας της. Καποτε της έδωσαν επί πλέον ως δώρον ένα ερίφιον.

Όταν δε αυτή ήλθε κοντά μου, το ερίφιον ήρχισε να βελάζη. Τότε της είπα• από που προέρχεται το ερίφιον; Μήπως είναι από κλεψιά; Να το επιστρέψης στους κυρίους του, διότι δεν επιτρέπεται να φάγωμεν κλοπιμαίον.

Εκείνη είπε• “Είναι δώρον, το οποίον μου έχει δοθή επί πλέον από τον μισθόν μου”. Δεν είστευα όμως εις αυτήν και της έλεγα να το επιστρέψη στους κυρίους του. Είχα δε κοκκινίσει από τα μαλλώματα προς την σύζυγόν μου. Και εκείνη πικραμμένη από τας υποψίας μου απεκρίθη και μου είπε• “που είναι αι ελεημοσύναι σου και αι άλλαι δίκαιαι πράξεις σου; Ιδού, και συ και τα έργα σου είναι γνωστά”.

Ελυπήθην από τα λόγια της γυναικός μου, έκλαυσα και προσηυχήθην με μεγάλην οδύνην λέγων•

Δικαιος είσαι, Κυριε, και όλοι οι τρόποι της ενεργείας σου είναι ελεημοσύναι και αλήθεια. Συ πάντοτε κρίνεις αληθινήν και δικαίαν κρίσιν.

Μνήσθητί μου, λοιπόν, Κυριε, και ρίψε ένα σπλαγχνικόν βλέμμα σου εις εμέ. Μη με τιμωρήσης τόσον δια τας αμαρτίας τας οποίας έκαμα εν γνώσει, όσον και δια τας εξ αγνοίας, όπως επίσης και δια τας αμαρτίας των προγόνων μου, οίτινες ημάρτησαν απέναντί σου.

Διότι αυτοί παρήκουσαν τας εντολάς σου και παρέδωκες ημάς εις λεηλασίαν και αιχμαλωσίαν και θάνατον και εις ονειδισμόν μεταξύ όλων των εθνών, εν μέσω των οποίων είμεθα διασκορπισμένοι

Και τώρα, Κυριε, ομολογώ, ότι πολλάί, αλλά και δίκαιαι, είναι αι τιμωρίαι σου εναντίον εμού, ένεκα των ιδικών μου αμαρτιών και των αμαρτιών των προγόνων μου, διότι δεν ετηρήσαμεν τας εντολάς σου. Δεν επορεύθημεν κατά αλήθειαν ενώπιόν σου.

Και τώρα κάμε, Κυριε, εις εμέ ο,τι εις σε φαίνεται αρεστόν. Διάταξε να αναλάβουν την ψυχήν μου, δια να απαλλαγώ από το σώμα, και το σώμα τούτο να γίνη χώμα. Διότι είναι ωφελιμώτερον δι' εμέ να αποθάνω παρά να ζω, αφού τόσους ψευδείς χλευασμούς ήκουσα και μεγάλη λύπη έχει καταλάβει την ψυχήν μου. Διάταξε, λοιπόν, να λυτρωθώ δια του θανάτου από την θλίψιν αυτήν και να μεταβώ στον αιώνιον τόπον. Μη αποστρέψης, Κυριε, το πρόσωπόν σου από εμέ.

Κατά την ημέραν εκείνην, η θυγάτηρ του Ραγουήλ η Σαρρα, η οποία έμενεν εις τα Εκβάτανα της Μηδίας, συνέβη να χλευασθή από μερικές από τας δούλας του πατρός της.

Διότι η Σαρρα είχε δοθή διαδοχικώς ως σύζυγος εις επτά άνδρας, αλλά ο Ασμοδαίος, το πονηρόν πνεύμα, τους εφόνευεν πριν εκείνοι έλθουν εις ένωσιν με αυτήν ως προς σύζυγον. Ελεγαν, δηλαδή, αι δούλαι αύταί προς αυτήν• “δεν εννοείς και δεν συναισθάνεσαι το κακόν, το οποίον κάνεις που γίνεσαι αφορμή να φονεύωνται οι άνδρες; Εως τώρα επτά συζύγους επήρες και ούτε ενός εξ αυτών δεν επήρες το όνομα.

Διατί μας μαστιγώνεις; Αφού εκείνοι εφονεύθησαν από το πονηρόν πνεύμα, πήγαινε και συ μαζίή των. Ποτέ στον αιώνα τον άπαντα να μη ιδωμεν ιδικόν σου υιόν η θυγατέρα!”

Οταν εκείνη ήκουσε τα λόγια αυτά, εκυριεύθη από πολύ μεγάλην λύπην, ώστε εσκέφθη να απαγχονισθή. Εσκέφθη λογικώτερα όμως και είπεν• “εγώ μία και μονογενής θυγάτηρ είμαι στον πατέρα μου. Εάν κάμω αυτό το οποίον εσκέφθην, μεγάλο όνειδος θα πέση επάνω εις αυτόν. Και θα κρημνίσω τα γηρατεία του με πολλήν οδύνην στον άδην”.

Εβγήκεν εις την θύραν της οικίας της, ύψωσεν εις θερμήν προσευχήν τα μάτια της προς τον ουρανόν και είπεν• “Δοξασμένος είσαι, συ, Κυριε ο Θεός μου, και ευλογημένον και δοξασμένον ας είναι το όνομά σου το άγιον στους αιώνας των αιώνων. Ολα τα έργα σου ας αναπέμπουν δόξαν και ύμνον προς σε στον αιώνα.

Και τώρα, Κυριε, στρέφω το πρόσωπόν μου προς σε και προς σε υψώνω τους οφθαλμούς μου.

Εσκέφθηκα να αυτοκτονήσω, δια να φύγω από τον κόσμον αυτόν, ώστε να μη ακούω πλέον τους ονειδισμούς αυτούς εις βάρος μου.

Συ, Κυριε, γνωρίζεις ότι είμαι καθαρά και αμόλυντος από κάθε αμαρτίαν εξ επαφής με άνδρα.

Δεν εμόλυνα το όνομά μου ούτε το όνομα του πατρός μου εις την χώραν αυτήν της αιχμαλωσίας μου. Γνωρίζεις, Κυριε, ότι είμαι μονογενής θυγάτηρ στον πατέρα μου και δεν έχει αυτός άλλο παιδί, το όποιον θα τον κληρονομήση. Δεν έχει δε άλλον στενόν συγγενή η υιόν στενού συγγενούς του, ώστε να δώσω τον εαυτόν μου εις εκείνον ως σύζυγον. Ως τώρα έχουν χαθή, Κυριε, επτά άνδρες μου. Διατί πλέον να ζω; Εάν δεν είναι αρεστόν εις σέ, Κυριε, να με πάρης από τον κόσμον αυτόν, δώσε εις κάποιον ευμενή διάθεσιν δι' εμέ και να με ελεήση, ώστε να λάβω αυτόν ως σύζυγον, δια να μη ακούω πλέον τους ονειδισμούς αυτούς”.

Η προσευχή και των δύο, του Τωβίτ και της Σαρρας, έγινε δεκτή ενώπιον του ενδόξου και μεγάλου Ραφαήλ.

Απεστάλη παρά του Θεού εκ του ουρανού ο Ραφαήλ, δια να εκπληρώση τα αιτήματα και των δύο. Του μεν Τωβίτ να θεραπεύση τα λευκώματα των οφθαλμών του, και να καθαρίση αυτούς από τα λέπια, εις δε την Σαρραν, την θυγατέρα του Ραγουήλ, να δώση ως σύζυγον τον Τωβίαν τον υιόν του Τωβίτ, και να δέση το κακοποιόν πνεύμα, τον Ασμοδαίον. Αλλωστε στον Τωβίαν ήτο δίκαιον να δοθή ως σύζυγος και κληρονομία η Σαρρα. Κατά την αυτήν ώραν ο μεν Τωβίτ επέστρεψε και εισήλθεν εις την οικίαν του, η δε Σαρρα, η κόρη του Ραγουήλ, κατέβη από το υπερών της.

συνεχίζεται...